

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет української філології, культури і мистецтва
Кафедра української літератури, компаративістики і грінченкознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи

Наталія ВІННІКОВА

«20» осень 2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНА ІНФРАСТРУКТУРА В ГАЛУЗІ ФІЛОЛОГІЇ**

для аспірантів

спеціальності 035 Філологія

освітнього рівня третього (освітньо-наукового)

освітньо-наукової програми «Філологія»

Київ – 2023

Розробники:

Козлов Роман Анатолійович, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства
Бітківська Галина Володимирівна, доктор філологічних наук, доцент, завідувач кафедри світової літератури
Жигун Сніжана Віталіївна, доктор філологічних наук, доцент кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Викладачі:

Бітківська Галина Володимирівна, доктор філологічних наук, доцент, завідувач кафедри світової літератури
Жигун Сніжана Віталіївна, доктор філологічних наук, доцент кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Протокол від «31» 08 2023 року № 10
Завідувач кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства *Олена БРОВКО* Олена БРОВКО

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «Філологія»
31.08. 2023 р.
Гарант освітньої програми *Олена БРОВКО* Олена БРОВКО

Робочу програму перевірено 31.08. 2023 р.
Завідувач аспірантури, докторантури *Ілона ТРИГУБ* Ілона ТРИГУБ

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р. протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р. протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р. протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р. протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р. протокол №__

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
«Науково-дослідна інфраструктура в галузі філології»		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120	
Рік навчання	2	
Семестр	3	
Кількість змістових модулів з розподілом	2	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, зокрема:	120	
Аудиторні	32	16
Модульний контроль	8	-
Самостійна робота	80	104
Форма семестрового контролю	Залік	
Змістовий модуль «Джерелознавча база філологічного дослідження»		
Рік навчання	2	
Семестр	3	
Обсяг кредитів	2	
Обсяг годин, зокрема:	60	
Аудиторні	16	8
Модульний контроль	4	-
Самостійна робота	40	52
Змістовий модуль «Робота над філологічними науковими текстами»		
Рік навчання	2	
Семестр	3	
Обсяг кредитів	2	
Обсяг годин, зокрема:	60	
Аудиторні	16	8
Модульний контроль	4	-
Самостійна робота	40	52

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Сформувати у філологів – здобувачів освітньо-наукового рівня «доктор філософії» сталі навички пошуку та обробки наукових та фактографічних джерел для проведення досліджень; дати уявлення про теоретичні основи роботи з науковими текстами, розвивати в аспірантів уміння й навички роботи з науковим текстом.

Завдання:

- ознайомити слухачів з теоретичними основами роботи з науковими текстами;
- розкрити особливості наукових текстів;
- розвивати в аспірантів уміння опрацювання наукових текстів та підготовки власних наукових праць.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо- наукової програми спеціальності формуються загальні та фахові компетентності:

Програмні компетентності	Код	Значення компетентності
Загальні компетентності	ЗК-2	Здатність до пошуку, обробки, систематизації, аналізу та критичної оцінки інформації з різних джерел; критичного
		мислення; аналізу міждисциплінарних явищ та процесів; реалізації власного аксіологічного та наукового потенціалу.
	ЗК-3	Здатність ефективно застосовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології.
	ЗК-5	Здатність до участі в роботі вітчизняних та міжнародних дослідницьких колективів.
	ЗК-6	Знання сучасних стандартів науково-дослідницької діяльності, усвідомлення та дотримання норм наукової етики та прав інтелектуальної власності.
	ЗК-7	Здатність розробляти наукові проекти та керувати ними, складати пропозиції та запити щодо їх фінансування.
	ЗК-8	Здатність до громадянської та соціальної активності й відповідальності.
	ЗК-9	Усвідомлення суспільної ваги моральних, культурних, наукових цінностей і шляхів їх збереження та примноження.
Фахові компетентності	ФК-3	Здатність збирати дані для філологічного дослідження, науково систематизувати, аналізувати та інтерпретувати філологічні явища.
	ФК-4	Здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології з використанням теоретичних та експериментальних методів.
	ФК-8	Здатність планувати і здійснювати комплексні наукові дослідження, зокрема міждисциплінарні; планувати, тактично й стратегічно організовувати професійну та науково-інноваційну діяльність у галузі філології

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті опрацювання змісту навчальної дисципліни «Науково- дослідна інфраструктура в галузі філології» аспіранти повинні:

бути компетентними у: визначенні виду наукового тексту; способах читання наукової літератури; алгоритмі формування умінь та навичок опрацювання наукових текстів та самостійного їх написання;

мати компетентності: опрацьовувати наукову літературу різними способами; формулювати тему наукової праці; готувати наукову доповідь; писати наукову статтю, дисертацію, автореферат, монографію; складати анотацію, визначати ключові слова наукової праці; писати рецензію на різні види наукових робіт.

Програмні результати навчання:

Код	Значення програмного результату
РН-1	демонструвати знання в галузі гуманітаристики, зокрема філології: глибоке розуміння ролі науки, освіти і культури в розвитку цивілізації; знання філософії та методології науки; застосування філософських ідей і концепцій у власних дослідженнях; знання структури, форм і методів наукового пізнання, їхньої еволюції, методології наукових досліджень;
РН-3	виявляти знання особливостей організації та розвитку вітчизняної та світової науково-дослідної інфраструктури в галузі філології; правових та етичних норм, які регулюють міжособистісні відносини у професійних колективах; нормативно-правової бази розвитку сучасної освіти і науки, тенденцій відповідної політики в Україні;
РН-7	Складати, обґрунтовувати та оцінювати план і дизайн філологічного дослідження, передбачати його результати; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, наявні літературні дані.
РН-8	Дотримуватись норм наукової етики та прав інтелектуальної власності при здійсненні науково-інноваційної діяльності, зокрема при проведенні власного дослідження, при оцінці інших наукових проєктів і досліджень..
РН-9	Використовувати інформаційно-комунікаційні технології у професійній науково-інноваційній діяльності.
РН-10	Презентувати результати власних наукових досліджень українською, англійською (та, можливо, іншою відповідно до специфіки дослідження)
РН- 11	Ефективно спілкуватися і взаємодіяти у вітчизняному та світовому науковому просторі для розв'язання професійних завдань у галузі філології та дотичних.
РН - 12	Планувати, розробляти та оцінювати дослідно-інноваційні проєкти, складати пропозиції та запити щодо їх фінансування; організувати роботу дослідницьких колективів у галузі філології та дотичних.
РН -14	Планувати, реалізовувати та оцінювати стратегії особистого самовдосконалення і саморозвитку як науковця.
РН - 15	Професійно, аргументовано, етично виважено і соціально відповідально пояснювати сутність конкретних філологічних явищ та пов'язаних з ними наукових проблем, висловлювати власну думку щодо них

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для денної форми навчання

№	Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин за видами робіт			
			Аудиторна			Само- стійна
			Лек- ції	Семінари	Практичні	
Змістовий модуль «Джерелознавча база філологічного дослідження»						
1	Наукова комунікація: форми, функції, структура	22	4	2		16
2	Структура джерел філологічного дослідження	34	6	4		24
	Модульний контроль	4				
	<i>Разом</i>	60	10	6		40
Змістовий модуль «Робота над філологічними науковими текстами»						
	Поняття та види наукових текстів	16	4	2		10
	Особливості опрацювання наукових текстів	20	4	2		14
	Підготовка та оформлення наукового тексту	20	2	2		16
	Модульний контроль	4				
	<i>Разом</i>	60	10	6		40
	<i>Всього</i>	120	20	12		80

Тематичний план для заочної форми навчання

№	Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин за видами робіт			
			Аудиторна			Само- стійна
			Лек- ції	Семінари	Практичні	
Змістовий модуль «Джерелознавча база філологічного дослідження»						
1	Наукова комунікація: форми, функції, структура	26	2	2		22
2	Структура джерел філологічного дослідження	34	2	2		30
	<i>Усього</i>	60	4	4		52
Змістовий модуль «Робота над філологічними науковими текстами»						
	Поняття та види наукових текстів	18	2	-		16
	Особливості опрацювання наукових текстів	20	2	2		16
	Підготовка та оформлення наукового тексту	22	-	2		20
	<i>Усього</i>	60	4	4		52

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль «Джерелознавча база філологічного дослідження»

Тема 1. Наукова комунікація: форми, функції, структура

Знайомство. Вправа «три кола».

Галузеві тематичні наукові центри як джерела інформації. Пошук, відбір і налагодження комунікації. Міжособистісна комунікація в науці.

Система масових наукових заходів: семінари – конференції – симпозіуми. Пошук інформації про них. Критерії оцінки й вибору. Правила ефективної участі.

Основні поняття теми: науковий центр; науковий семінар; наукова конференція; симпозіум.

Тема 2. Структура джерел філологічного дослідження

Спроба класифікації джерел наукової інформації. Теоретичні, методологічні та фактографічні джерела.

Принципи пошуку та верифікації джерел наукової інформації.

Наукометричні бази: завдання та принципи роботи.

Наукові філологічні видання України та світу: пошук, оцінка, ефективна взаємодія.

Використання OJS у пошуку інформації.

Сервіси безоплатного доступу до наукової інформації.

Основні поняття теми: наукове джерело; пошукова система; наукометрика; наукометрична база; фахове видання; Scopus; Web of Science; Google Scholars; OJS.

Змістовий модуль «Робота над філологічними науковими текстами»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Особливості наукової комунікації

Лекція 1. Тексти у системі наукової комунікації

Наукова комунікація у глобальному світі. Типологія наукових текстів. Академічна доброчесність. Репутація дослідника. Наукометрія. Бази Scopus і Web of Science. Наукові видання. Публікаційна активність і розробка дисертаційного проєкту.

Лекція 2. Науковий стиль

Принцип комунікативної ефективності наукового стилю. Основні порушення норм наукового стилю: зловживання термінами та їх спотворення; запозичення; нагромадження іменників; слова-заповнювачі; плеоназм; амфіболії. Основні причини порушень у науковому стилі: низька логічна культура, недбалість, маніпуляції.

Якості гарного наукового стилю: ясність, виразність і читабельність, зорієнтованість на читача, структурованість. Авторська індивідуальність у науковому тексті.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Жанри наукових текстів

Лекція 3. Дисертація

Прагматика жанру дисертації. Критерії успішності дисертації. Структура дисертації. Планування. Вступ. Стан вивчення проблеми: історія питання чи критичний огляд? З'ясування не вирішеного питання і постановка дослідницького

завдання. Опис методології. Структура розділу. Аналіз матеріалу. Дані, цитати та посилання. Висновки. Вимоги до списку джерел. Додатки.

Лекція 4. Типи статей: функції і структури

Типи статей: дослідницькі чи емпіричні статті, стаття-огляд літератури, ретроспективний огляд, систематичний огляд, кейс-стаді, методологічна стаття, рецензії. Структури різних типів.

Лекція 5. Проектна заявка, пропозиція внеску, анотація

Написання проектних (грантових) заявок: основні пункти. Заявки на конференцію та пропозиції внеску до тематичних випусків. Вимоги до анотацій.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (денна форма)

Вид діяльності	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль «Джерелознавча база філологічного дослідження»	
		к-ть одиниць	макс. к-ть балів
Відвідування лекцій	1	5	5
Відвідування семінарських занять	1	3	3
Робота на семінарському занятті	10	3	30
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10
Модульний контроль	25	1	25
<i>Разом</i>			73
Максимальна кількість балів: 73			
Розрахунок коефіцієнта: $73:50 = 1,46$			
Загальна кількість рейтингових балів – 50			

Вид діяльності аспіранта	Максимальна к-ть балів за одиницю	Змістовий модуль «Робота над філологічними науковими текстами»	
		к-ть одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	8	8
Відвідування семінарських занять	1	6	6
Робота на семінарському занятті	10	6	60
Виконання завдань самостійної роботи	5	3	15
Максимальна кількість балів		74	
Розрахунок коефіцієнта		$74:100=0,74$	

Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (заочна форма)

Вид діяльності	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль «Джерелознавча база філологічного дослідження»	
		к-ть одиниць	макс. к-ть балів
Відвідування лекцій	1	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	25	2	50
<i>Разом</i>			74
Максимальна кількість балів: 74			
Розрахунок коефіцієнта: $74:50 = 1,48$			
Загальна кількість рейтингових балів – 50			

Вид діяльності аспіранта	Максимальна к-ть балів за одиницю	Змістовий модуль «Робота над філологічними науковими текстами»	
		к-ть одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3
Відвідування семінарських занять	1	1	1
Робота на семінарському занятті	10	1	10
Виконання завдань самостійної роботи	5	6	30
Максимальна кількість балів		44	
Розрахунок коефіцієнта		44:100=0,44	

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії їх оцінювання

Змістовий модуль «Джерелознавча база філологічного дослідження»

Тема 1. Наукова комунікація: форми, функції, структура

1. Опрацюйте результати вправи «три кола»: уточніть формулювання, аргументацію, визначте основні джерела інформації за кожним компонентом на кожному рівні.
2. Здійсніть пошук та відбір наукових центрів за темою власного дослідження. Обґрунтуйте свій вибір за критеріями:
 - персональний склад;
 - досягнення;
 - відкритість та перспективність комунікації.
3. Здійсніть пошук та відбір майбутніх наукових заходів за темою власного дослідження.

Тема 2. Структура джерел філологічного дослідження

1. Опрацюйте методичні рекомендації по роботі з провідними наукометричними базами (Scopus, Web of Science Core Collection) та пошуковими системами Google Scholar та «Наукова періодика України» НБУВ.
2. Доберіть фахові видання України за темою власного дослідження. Дайте їм оцінку за критеріями:
 - склад редколегії;
 - якість публікацій;
 - фактична періодичність;
 - доступність комунікації.
3. Підготуйте презентацію кількох сервісів безоплатного доступу до наукової інформації, якими ви користуєтеся.

Максимальна оцінка за самостійну роботу (денна та заочна форми) – 5 балів.

Критерії оцінювання (1 бал за кожен критерій):

аргументованість, самостійність, повнота, широта географії, якість презентування.

Змістовий модуль

«Робота над філологічними науковими текстами»

Тема 1. Поняття та види наукових текстів

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Скласти план, визначити провідну ідею, сформулювати основні положення одного з першоджерел власного наукового дослідження.

Тема 2. Особливості опрацювання наукових текстів

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Сформулювати тему та визначити структуру статті з наукової проблеми власного дослідження.

Тема 3. Підготовка та оформлення наукового тексту

1. Опрацювати наукову літературу з теми.

2. Скласти словник основних понять теми.
3. Підготувати тези доповіді на наукову конференцію з проблеми власного наукового дослідження.

6.3. Форма проведення семестрового контролю

Семестровий контроль проводиться у вигляді заліку за результатами поточної успішності (проміжного контролю) з усіх модулів дисципліни «Науково-дослідна інфраструктура в галузі філології».

6.4. Оцінювання освітніх досягнень аспірантів за системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	100–90 балів	Відмінно – відмінний рівень знань / умінь / навичок в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82–89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань / умінь / навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75–81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань / умінь / навичок з незначною кількістю помилок
D	69–74 балів	Задовільно – посередній рівень знань / умінь / навичок із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60–68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань / умінь / навичок
F, FX	1–59 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань / умінь / навичок, що вимагає повторного проходження

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Змістовий модуль «Джерелознавча база філологічного дослідження»

Інтернет-ресурси:

1. GoogleАкадемія. scholar.google.com.ua
2. Open Science in Ukraine. openscience.in.ua
3. Scopus. www.scopus.com
4. Web of Science. webofscience.com
5. Міністерство освіти і науки України. Офіційний сайт. mon.gov.ua/activity/nauka
6. Національна бібліотека ім. В. Вернадського. www.nbuv.gov.ua

Змістовий модуль «Робота над філологічними науковими текстами»

Основна література:

1. Ковалів Ю. І. Абетка дисертанта: Методологічні принципи написання дисертації : посібник. К. : Твім інтер, 2009. 460 с.

Додаткова література:

2. Головащук С. І. Словник-довідник з українського літературного слововживання. К. : Наукова думка, 2010. 432 с.
3. Нові слова та значення : словник / Ін-т укр. мови НАН України ; уклали: Л. В. Туровська, Л. М. Василькова. К. : Довіра, 2009. 271 с.
4. Пономарів О. Д. Культура слова : мовностилістичні поради. 4-те вид., доповн. К. : Либідь, 2011. 272 с.
5. Пономарів О. Д. Українське слово для всіх і для кожного. К. : Либідь, 2013. 360 с.
6. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17?lang=en>
7. Онуфрієнко Г. Науковий стиль української мови. Київ: Центр учбової літератури, 2021.
8. Партико З. Основи наукових досліджень: підготовка дисертації : навч. посібн. — 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Видавництво Ліра-К, 2018.
9. Селігей П. Світло і тіні наукового стилю. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2016.
10. Day R. A. How to Write and Publish a Scientific Paper. 6-th ed. Westport: Greenwood Press, 2006.
11. Evans D., Gruba P., Zobel J. How to write a better thesis. Springer International Publishing Switzerland, 2014.
12. Goldbort R. Writing for Science. — New Haven: Yale University Press, 2006.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль «Джерелознавча база філологічного дослідження»

Семінар 1. Наукові центри

1. Презентація наукових центрів за темами досліджень:
 - аргументація оцінки та вибору (персональний склад, досягнення, комунікація);
 - можливості альтернативного вибору;
 - перспективи взаємодії.
2. Обговорення досвіду участі в масових наукових заходах.
3. Презентація майбутніх наукових заходів за темами досліджень.

Семінар 2. Робота із наукометричними базами та пошуковими системами

1. Демонстрація й обговорення можливостей використання наукометричних баз як джерел інформації:
 - Scopus;
 - Web of ScienceCore Collection;
 - IndexCopernicus, РІНЦ та інших.
2. Можливості пошукової системи GoogleScholar.
3. Наукова індексація в Україні.
4. Можливості інформаційного ресурсу «Наукова періодика України» Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського.

Семінар 3. Мережа наукових видань

1. Презентація фахових видань України та світу за темами досліджень.
2. Демонстрація роботи з Open Journal System.
3. Презентація сервісів безоплатного доступу до наукової інформації.
4. Демонстрація роботи зі Sci-Hub.

Змістовий модуль «Робота над філологічними науковими текстами»

Семінар 1. Поняття та види наукових текстів

Питання для обговорення

1. Практичний аналіз підручника, навчального посібника, навчально-методичного посібника, методичного посібника, навчально-методичних рекомендацій: параметри основні та додаткові.

2. Монографія одноосібна та колективна: вимоги до тексту та технічні вимоги.

3. Підготовка статті до друку.

4. Вимоги до анотації дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Семінар 2. Особливості опрацювання наукових текстів

Питання для обговорення

1. Етапи роботи з науковим текстом.

2. Складання анотацій до різних видів наукового тексту: підручника, посібника, статті, дисертації.

3. Види конспектів першоджерел: план-конспект, тематичний, текстуальний, вільний конспект.
4. Науковий стиль, підстилі.

Семінар 3. Підготовка та оформлення наукового тексту

Питання для обговорення

1. Підготовка до написання статті та тез: основні поняття.
2. Формулювання актуальності, мети, завдання статті.
3. Формулювання структури (плану) статті.
4. Пошук матеріалу для статті. Конспектування першоджерел.
5. Написання висновку до статті.
6. Оформлення матеріалів відповідно до технічних вимог.